

**ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

**НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ:
ТРАДИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ, ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
за міжнародною участю*

11 жовтня 2019 року

УДК 35(477)(06)
П 88

Редакційна колегія:

Іжа М. М. – д.політ.н., проф.
Ахламов А. Г. – д.е.н., проф.
Безверхнюк Т. М. – д.держ.упр., проф.
Давтян С. Г. – к.держ.упр., доц.
Колісниченко Н. М. – к. держ.упр., доц.
Красностановова Н. Е. – к.е.н., доц.
Кривцова В. М. – к.і.н., доц.
Марущак В. П. – д.держ.упр., проф.
Пахомова Т. І. – д.держ.упр., проф.
Пігарєв Ю. Б. – к.ф.-м.н., доц.
Попов М.П. – к.держ.упр., доц.
Попов С. А. – д.держ.упр., проф.
Приходченко Л. Л. – д.держ.упр., проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою
ОРІДУ НАДУ при Президентіві України.
Протокол № 239/8-12 від 12 вересня 2019 року

П 88 Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди : матеріали
Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. 11 жов. 2019 р. – Одеса :
ОРІДУ НАДУ, 2019. – 324 с.

Матеріали публікуються в авторській редакції

© ОРІДУ НАДУ
при Президентіві України, 2019.

ПРАВО В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

БАБІНА ВАЛЕНТИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

*доцент кафедри міжнародних відносин та права
Одеського національного політехнічного університету, к.п.н*

СТАТУС ПОТЕРПІЛОГО У ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ

Призначенням кримінального судочинства, в першу чергу, є захист прав і законних інтересів осіб і організацій, потерпілих від злочинів, проблеми потерпілих в діяльності правоохоронних органів не мають пріоритетного значення. Конституційне розпорядження, що гарантує потерпілим доступ до правосуддя і компенсацію заподіяного збитку, особливе значення набуває у сфері карно-процесуальних стосунків. Саме в рамках кримінального судочинства найчастіше виникають питання, пов'язані з відшкодуванням збитку потерпілим від злочинів. Потерпілому забезпечується відшкодування майнової шкоди і моральної шкоди.

Результати проведених досліджень показують, що посадові особи, які ведуть розслідування по кримінальних справах, першочерговими цілями ставлять викриття осіб, які вчинили злочин, напрямок кримінальної справи до суду для визнання особи винною і подальшого обрання міри покарання, а не відновлення прав потерпілих та відшкодування завданої злочином шкоди.

Надмірна увага законодавця і правоохоронних органів питань забезпечення прав та інтересів обвинувачених (підозрюваних), підсудних призвело до того, що положення потерпілого в кримінальному судочинстві стало другорядним. Даний факт обумовлює ретельне вивчення питань процесуального становища потерпілого у кримінальних справах, розвиток принципів змагальності, рівноправності сторін, внесення необхідних змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу України і прийняття законів про захист потерпілих.

Зокрема, необхідно детально регламентувати підстави, умови і процесуальний порядок визнання особи потерпілою, зрівняти в процесуальних правах потерпілого і обвинуваченого (підозрюваного, підсудного), надати право висувати і самостійно підтримувати обвинувачення в суді при відмові державного обвинувача від кримінального переслідування і ін. Крім цього, сьогодні в кримінальному судочинстві відсутній якісний, повноцінно діючий механізм відшкодування потерпілим шкоди, заподіяної злочином.

Недостатня послідовність законодавця у вирішенні питань відшкодування майнової та моральної шкоди, часто необґрунтована тривалість процесуального порядку реалізації права на відшкодування шкоди, відсутність гарантій реального відшкодування зазначених збитків, а також боязнь погроз з боку злочинців або їх спільників нерідко призводять до відмови потерпілих від боротьби за відновлення порушених прав.

Результати вивчення громадської думки, показали, що серед осіб, які зазнали злочинних посягань, відмовилися від звернення до поліції 58,5% постраждалих. Найбільш поширеною причиною відмови стали побоювання, що процес відніме багато часу і нервів (42%), невпевненість в отриманні допомоги (38%), а також боязнь можливої помсти кримінального середовища або спільників злочинців (3%). Відмова звернення значного числа постраждалих в поліцію відображає відповідний рівень недовіри громадян не тільки до правоохоронних органів, а й державі в цілому.

Деякі громадяни з метою відшкодування збитків і покарання винної особи вирішують вдатися до зв'язків в кримінальному середовищі або взагалі самостійно відновлювати «справедливість».

Повідомлення засобів масової інформації відображають соціальну напруженість, що існує в російському суспільстві, і констатують зростання випадків самостійної розправи з винними в злочинах, прояви численних фактів самосуду як способу відновлення справедливості.

Для запобігання порушенню такої помсти і вчинення злочину з боку потерпілого під час попереднього розслідування і в суді потерпілий повинен виявитися в зоні особливого, позитивного уваги з боку відповідних органів і посадових осіб. Крім того, недовіру громадян до правоохоронних органів позначається на значному підвищенні латентної злочинності.

Також не можна розглядати потерпілого односторонньо, як носія тільки своїх особистих інтересів. Потерпілому у всякій справі в більшому або меншому обсязі властиві суспільні інтереси. Активно беручи участь при розслідуванні злочинів, надаючи доказову інформацію, що має значення для кримінальної справи, викриваючи і перешкоджаючи подальшій злочинній діяльності, потерпілий захищає не тільки свої, але і громадські інтереси.

До теперішнього часу правові норми, що передбачають виплату компенсації жертвам злочинів зі спеціальних державних чи інших недержавних фондів, діють у багатьох країнах - Австрії, Великобританії, Німеччині, Іспанії, Італії, Нідерландах, Новій Зеландії, Норвегії, США, Франції і деяких інших. Суб'єктами, що

виробляють компенсаційні виплати, там можуть бути адміністративні органи (страхові компанії, агентства, підприємства) або суди, де створюються спеціальні комісії, або гарантійні фонди, засновані спеціально для цих цілей. Франція, наприклад, пішла шляхом створення гарантійних фондів. Щоб компенсація була виплачена, потерпілий або, в разі його смерті, спадкоємці або їх законні представники повинні подати в цей фонд заяву. У місячний термін фонд робить грошові відрахування в рахунок майбутніх виплат потерпілому, спадкоємцям або їхнім законним представникам. У свою чергу, в Литві 30 червня 2005 року був прийнятий Закон «Про компенсацію шкоди, заподіяної насильницькими злочинами», згідно з яким компенсація майнового і немайнового характеру здійснюється за рахунок держави. Правом на компенсацію відповідно з цим законом мають потерпілі, а також чоловік, неповнолітні діти та інші утриманці, а в випадку їх відсутності - діти і батьки потерпілої особи, яким в результаті насильницьких дій була заподіяна смерть. У структурі Міністерства юстиції Латвії створений фонд осіб, які постраждали від злочинів, з коштів якого відшкодування шкоди здійснюється протягом 2-х років з дня вчинення злочину, незалежно від того, встановлено чи ні особа, яка його вчинила [4, с. 132].

Вважаємо, що крім відшкодування матеріального збитку необхідно передбачити надання потерпілим соціальної, психологічної та інформаційної допомоги, безкоштовне медичне обслуговування потерпілих, здоров'ю яких завдано шкоди. Вищевикладене дає підстави вважати, що зниження ролі потерпілого в кримінальному процесі негативно впливає на побудову правової держави і цивілізованого громадянського суспільства. У сучасних умовах розвитку української державності необхідна переорієнтація всієї системи кримінального правосуддя на шлях правового відновлення прав і законних інтересів потерпілих від злочинів.

Список використаних джерел.

1. Галуцька В.В. НПК Кримінальний кодекс України // Л:ЦУЛ, 2019,784с.
2. Гомзикова С. Правосудие по личному счету [Электронный ресурс]. URL: <http://svpressa.ru/society/article/45617>.
3. Конституція України: чинне законодавство станом на 21 лютого 2019 р.//К: Алерта, 2019. 80с.
4. Коновалов Е. Ф. Потерпевший: равноправная ли сторона в уголовном процессе? // Ученые-криминалисты и их роль в совершенствовании научных основ уголовного судопроизводства: материалы юбил. науч.-практ. конф. (к 85-летию со дня рождения Р. С. Белкина) 2012г.
5. Куликов В. Закон общей боли [Электронный ресурс]. URL: <http://www.rg.ru/2012/02/24poterpevshie-site.html>

БАЧИНСЬКА КАТЕРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

*доцент кафедри державознавства і права
ОРІДУ НАДУ при Президентіві України, к.держ. упр.*

ДО ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Рішенням Ради Національного Банку України від 10.09.2019 року було визначено Основні засади грошово-кредитної політики на 2019 рік та середньострокову перспективу [1]. Пріоритетною ціллю монетарної політики залишилась досягнення та підтримка цінової стабільності в державі. Ціновою стабільністю передбачається незначне зростання цін.

Засади визначають, що ціллю грошово-кредитної політики є підтримання інфляції у середньостроковій перспективі на рівні 5% із допустимим діапазоном відхилень ± 1 в. п. Для досягнення цієї мети Національний банк використовуватиме законодавчо визначений інструментарій. Разом з тим, основним монетарним інструментом регулювання є ключова процентна ставка. Режим інфляційного таргетування і надалі залишається монетарним режимом, що забезпечує досягнення цілей щодо цінової стабільності.

З 2016 року Національний банк України використовує гнучкість режиму інфляційного таргетування. Регулятор застосовуючи зазначений режим переслідує декілька цілей. Головна – це повернення інфляції до цілі на прийнятному горизонті політики, інша – сприяння економічному зростанню. Але не завжди Національний банк може повернути інфляцію до цілі використовуючи монетарний інструментарій. В окремі періоди відхилення інфляції від установленої цілі відбувається через фактори, на які регулятор не впливає. Основними з таких є: зовнішнє макроекономічне середовище та ризики, внутрішнє макроекономічне середовище та ризики. Стосовно зовнішнього макроекономічного середовища наслідками реалізації ризиків можуть бути: істотне сповільнення попиту в країнах – торговельних партнерах України; падання цін на світових товарних ринках; вплив капіталу з країн, що розвиваються тощо. Реалізація зазначених ризиків призведе до падіння сукупного попиту і девальваційного тиску, що в свою чергу вплине на економічну активність та інфляцію.

Стосовно макроекономічного середовища є окремі сфери невизначеності: необхідність прискорення темпу реалізації структурних реформ; інтенсивна трудова міграція; ескалація воєнних дій; скорочення обсягів транзиту газу територією України з початку 2020 року.

Досягнення інфляційних цілей ускладнюється через незавершеність важливих структурних реформ таких як реформа ринку цінних паперів, реформа щодо захисту прав кредиторів, пенсійна тощо. Інтенсивна трудова міграція посилює диспропорції між попитом та пропозицією на ринку праці. Така ситуація супроводжується зростанням витрат на оплату праці вищими темпами, ніж зростання продуктивності, та, відповідно, інфляційним тиском.

Значний вплив на формування інфляційних та девальваційних очікувань створює ризик ескалації воєнних дій на сході країни та нові торговельні обмеження з боку Росії. Суттєвим фактором невизначеності залишаються